

Kwaliteitsgids 2024

Faculteit Medische Wetenschappen van het Universitair Medisch Centrum
Utrecht

**Samen voegen we waarde toe
omdat ieder mens telt
nu en in de toekomst**

26 augustus 2025

Opbouw van de kwaliteitsgids

Voorwoord	2
De Faculteit Medische Wetenschappen van het UMC Utrecht	3
De organisatie	3
De Nieuwe Utrechtse School	5
De onderwijsstrategie	5
Visie op onderwijskwaliteit	8
Kwaliteit van het onderwijs	8
Samenhang en afstemming	9
Collectief handelen	10
Kwaliteitscultuur en kwaliteitssysteem	13
Kwaliteitscultuur	13
Functies van het kwaliteitssysteem	13
Facultair kwaliteitssysteem	13
Beleidscyclus	14
Externe kwaliteitsbewaking	20
Rollen kwaliteitszorg	23
Cyclische kwaliteitszorg	23
Zicht en toezicht op kwaliteitszorg	23
Mandaatregeling	23
Afstemmingsoverleg	24
Medezeggenschap	25
Taken en verantwoordelijkheden	25
Dankwoord	37
Links naar opleidingsspecifieke kaders	38
Literatuur	40

Voorwoord

Met veel plezier presenteren we de kwaliteitsgids 2024 die het kwaliteitssysteem van de Faculteit Medische Wetenschappen van het UMC Utrecht beschrijft. Het doel is om een beschrijving te geven van een deugdelijk kwaliteitssysteem waarin kwaliteit als collectieve verantwoordelijkheid wordt gevoeld. De kwaliteitsgids is daarom opgebouwd uit verschillende onderdelen die benadrukken dat kwaliteit in de Faculteit Medische Wetenschappen geen frame is, maar een cultuur waarin we met elkaar onderwijskwaliteit realiseren. Het kwaliteitssysteem is per opleiding vertaald in opleiding specifieke kwaliteitskaders (OSKs). De OSKs zijn te vinden via de link op pagina 38.

De kwaliteitsgids is voor iedereen die betrokken is bij de opleidingen van de Faculteit Medische Wetenschappen van het UMC Utrecht.

e-mail: kwakeitszorg-onderwijs@umcutrecht.nl

De Faculteit Medische Wetenschappen van het UMC Utrecht

De organisatie

Het UMC Utrecht hecht veel waarde aan een omgeving waarin iedereen zich gehoord en gewaardeerd voelt en waar eigenaarschap en regelruimte worden ervaren. In het UMC Utrecht werkt de Faculteit Medische Wetenschappen samen met de andere faculteiten van de Universiteit Utrecht (UU) op het gebied van (bio-) medisch onderwijs en onderzoek. Er is echter geen centraal vanuit de UU voorgeschreven kwaliteitszorgsysteem. Faculteiten ontwerpen hun eigen systeem, mits het aan de UU-brede uitgangspunten van de 'Richtlijn onderwijs' voldoet. Dit betekent dat er accentverschillen tussen faculteiten kunnen bestaan. Dit wordt vooral zichtbaar bij de interfacultaire opleidingen.

De Faculteit Medische Wetenschappen omvat de volgende academische opleidingen: masteropleiding Medical Humanities (MH), bachelor- en masteropleiding Geneeskunde CRU+, masteropleiding SUMMA, masteropleiding Klinische Gezondheidswetenschappen (KGW), bacheloropleiding Biomedische Wetenschappen (BMW) en masteropleiding Biomedical Sciences (BMS). De opleidingen BMW, BMS en MH zijn interfacultair. Nu het onderwijs steeds meer interdisciplinair wordt, vindt er meer en vaker de verbinding en samenwerking met andere faculteiten van de UU plaats. Dit betekent dat er steeds meer aandacht is voor een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor kwaliteitszorg van de interfacultaire en interdisciplinaire opleidingen. Specifiek voor de opleiding BMS geldt dat deze is ondergebracht in de Graduate School of Life Sciences (GSLS). De GSLS wordt gedragen door de drie faculteiten Medische Wetenschappen, Diergeneeskunde en Bètawetenschappen. Zij zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het onderwijs dat wordt aangeboden in de GSLS.

De primaire verantwoordelijkheid voor de kwaliteitszorg van het onderwijs in de faculteit is belegd bij de decaan (zie Box 1). Het kader hiervoor wordt geboden door de bindende voorschriften kwaliteitszorg en onderwijs voor decanen in de 'Richtlijn Onderwijs' van het CvB van de Universiteit Utrecht.

Kwaliteitszorg

a. De decaan zorgt voor een systeem van interne kwaliteitszorg dat aan de volgende minimumvoorwaarden voldoet:

- de kwaliteitszorg in opleiding is cyclisch (plan-do-check-act)
- de interne kwaliteitszorg sluit aan bij externe kwaliteitszorg
- de interne kwaliteitszorg is zowel gericht op cursus- als op curriculumniveau
- bij de kwaliteitszorg worden studenten, docenten, alumni en het werkveld periodiek betrokken
- de resultaten van de kwaliteitszorg zijn openbaar voor alle betrokkenen
- de verantwoordelijkheden rond de kwaliteitszorg zijn helder belegd en vastgelegd

b. Daarbij zorgt de decaan dat

- de kwaliteitszorg goed functioneert
- de kwaliteitsborging van het onderwijs en de examinering is ingebed in het interne kwaliteitszorgsysteem
- overleg en informatie-uitwisseling zodanig is geregeld dat de onderscheiden verantwoordelijkheden waargemaakt kunnen worden

c. De decaan zorgt dat de examencommissies voldoende tijd en deskundigheid hebben om hun taken uit te voeren als toezichthouder op:

- de kwaliteit van tentaminering en examinering
- het niveau van de afgestudeerden (beschikt de student over kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad?)
- als de kwaliteit van tentamens of examens onvoldoende geborgd blijkt, draagt de decaan er zorg voor dat er acties worden ondernomen om dit op te lossen.

d. De decaan zorgt ervoor dat onderwijsdirecteuren/programmaleiders voldoende zijn toegerust om hun verantwoordelijkheid voor de kwaliteitszorg van het onderwijs te kunnen nemen.

Box 1. Richtlijnen UU (2018).

In het UMC Utrecht is de organisatie van onderwijs en onderzoek niet los te zien van de organisatie van de zorg (Strategisch plan 2025, n.d.). De Faculteit Medische Wetenschappen is in het UMC Utrecht integraal opgenomen in de organisatiestructuur (organogram). In het UMC Utrecht voeren de tien divisies en acht directies de kerntaken zorg, onderzoek, en onderwijs uit. Bij innovaties in deze kerntaken worden zowel studenten als patiënten betrokken. Daarnaast verbindt het UMC Utrecht professionals binnen en buiten het UMC Utrecht die in onderwijs, onderzoek en zorg om de patiënt heen staan (Strategisch plan 2025, n.d.).

In de Faculteit Medische Wetenschappen wordt opgeleid tot adaptieve (bio)medische professionals van de toekomst. Die toekomst kent grote uitdagingen die het professioneel handelen van de toekomstige professionals fundamenteel veranderen. Problemen en grote uitdagingen

kunnen niet enkel meer vanuit één domein worden gezien, maar zullen in dialoog met andere domeinen opgelost moeten worden. Ook zal in de toekomst meer nadruk komen te liggen op het collectieve belang: Wat heeft de gemeenschap nodig? Dit vraagt van onze toekomstige professionals een stevige basiskennis en vaardigheden op het gebied van interdisciplinaire samenwerking, creativiteit voor innovatieve oplossingen en verbinding met de community, zoals studenten, docenten en de leefwereld van maatschappelijk belanghebbenden. Dit wordt in ons onderwijs mede gestimuleerd door de uitgangspunten van De Nieuwe Utrechtse School in onze onderwijsstrategie in te brengen.

De Nieuwe Utrechtse School (DNUS)

De Nieuwe Utrechtse School (DNUS) is opgericht vanuit een historische en filosofische connectie met de 'oude' Utrechtse school. DNUS is een interinstitutioneel platform van de Universiteit Utrecht (UU), de HKU Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU) en het Universitair Medisch Centrum (UMC) Utrecht voor interdisciplinaire onderwijssamenwerking in het gezondheidsdomein.

De onderwijsstrategie

De onderwijsstrategie van het UMC Utrecht is gevormd naar de uitgangspunten van De Nieuwe Utrechtse School. De Nieuwe Utrechtse School wil studenten en professionals in opleiding laten uitblinken in een combinatie van kennis, vaardigheden, inzicht en attitude waarbij zij getraind worden om verantwoordelijkheid te nemen, het patiënten-perspectief centraal te stellen, kritisch te zijn en creatief te denken. Daartoe wordt versneld op multidisciplinair, interprofessioneel en interdisciplinair onderwijs, translational medicine & life sciences, veerkracht en welzijn, en een inclusieve en diverse leeromgeving met aandacht voor kunst, *planetary health* en persoonlijke en professionele ontwikkeling.

In deze onderwijsstrategie worden toetsing en beoordeling ingezet om de ontwikkeling, zelfstandigheid en prestaties van studenten te stimuleren. Dit sluit ook aan bij het Utrechts onderwijsmodel van de Universiteit Utrecht (UU). Het Utrechts onderwijsmodel staat voor persoonlijk en activerend onderwijs, flexibiliteit en keuzevrijheid voor studenten en continue professionele ontwikkeling van docenten. Ook binnen het Utrechts onderwijsmodel geldt dat toetsing en feedback fungeren als hefboom voor het leren ([Facultair toetsbeleid](#), 2023). Het streven is dat er variëteit aan toetsvormen in het curriculum wordt aangeboden. Daardoor wordt er een beroep gedaan op zowel de kennis, houding en vaardigheden van de student, als ook op de integratie ervan. Zo leren studenten creatief om te gaan met de opgedane kennis en vaardigheden in de diverse contexten en gelinkt aan complexe vraagstukken. Toetsing wordt zo meer gebruikt ter stimulering van het leerproces over een langere periode, in plaats van als een eenmalig beoordelingsmoment. In de OER (Onderwijs- en examenregeling) zijn opleidings specifieke rechten en plichten van het onderwijs en examinering opgenomen (zie Box 2).

De Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) is de belangrijkste wet voor het hoger onderwijs. Hierin staan de voorschriften over onderwijs, examens, vooropleidingseisen, et cetera. De WHW geeft de opdracht aan instellingen om bepaalde zaken nader te regelen. Een kernartikel vormt 7.13 WHW met de opdracht om een Onderwijs- en examenregeling (OER) vast te stellen met de hoofdzaken van het onderwijs en de examinering en vormt daarmee het basisdocument voor student en docent. In de OER zijn opleidingsspecifieke rechten en plichten opgenomen van studenten enerzijds en de instelling anderzijds. Het instellingsbestuur stelt voor elke, door de instelling aangeboden, opleiding of groep van opleidingen een onderwijs- en examenregeling vast. De onderwijs – en examenregeling bevat adequate en heldere informatie over de opleiding of groep van opleidingen (WHW, art. 7.13, p. 129).

Box 2. Onderwijs – en Examenregeling (OER).

Door te innoveren in onderwijs, onderzoek en zorg krijgen (toekomstige) professionals de beste bagage mee om de maatschappelijke en wetenschappelijke problemen van morgen op te lossen. Dat vergt, naast het over grenzen heen kijken en aandacht voor maatschappelijke impact, ook een focus op kwaliteit. Kwaliteit betekent samenwerken aan een kwaliteitscultuur en kwaliteitszorg waar de opleidingen en divisies met interne en externe stakeholders in een iteratief proces bijdragen aan de ontwikkeling van passend hoogstaand onderwijs voor onze studenten en professionals.

Wij geloven dat we het verschil kunnen maken in het leven van mensen door samen waarde te creëren, grenzen te verleggen en verbindingen aan te gaan

[UMC Utrecht]

Visie op onderwijskwaliteit

Kwaliteit van onderwijs

Hoge kwaliteit van onderwijs in het UMC Utrecht wordt bereikt door samenwerken aan een kwaliteitscultuur en kwaliteitszorg. Het UMC Utrecht gelooft in een bestendige gemeenschap waar kennis uitgewisseld wordt, waar inspireren, het stellen van vragen en mogen falen onderdelen van gesprekken zijn. Waar we samen opgaan en positief van mening durven te verschillen. In een klimaat van onderling vertrouwen en vrijmoedigheid kunnen medewerkers samen leren en focussen op de essentie (Beks, 2022). Dit behoeft transparante communicatie in een open en stimulerende leeromgeving.

Kwaliteit van onderwijs vraagt niet alleen om kennis en vaardigheden (kwalificatie) en vorming in normen, waarden, tradities en praktijken (socialisatie), maar ook om de vorming van de persoon. Biesta (2022) stelt daarbij dat persoonsvorming niet alleen te maken heeft met het socialiseren van de nieuwe generatie in bestaande tradities en praktijken, maar dat het ook gaat om de student als een zelfstandig individu die het vermogen heeft om zus of zo te doen, om wel of niet te handelen, om ja of nee te zeggen, om met de stroom mee te gaan of weerstand te bieden. En die uitdaging - die daar voor ieder mens ligt - is om een goede (dat wil bijvoorbeeld zeggen: een verantwoordelijke, een volwassen, een democratische) omgang met de vrijheid die we bij onszelf aantreffen tot stand te brengen. Daarbij gaat het niet om de vorming van de persoon op basis van vooraf geformuleerde ideeën en idealen – het socialiseren – maar om het ondersteunen van jongeren om als vrij, verantwoordelijk en volwassen subject in de wereld te willen staan (subjectificatie, zie ook Biesta, 2014).

De kwaliteit van onderwijs wordt bevorderd door afstemming tussen de onderwijsvisie van de opleiding, de leerdoelen, toetsing, onderwijsleeractiviteiten en de onderwijsprogramma's die het leren van studenten sturen (Cohen-Schotanus et al., 2019). Deze signatuur komt voort uit de kwaliteitsstandaarden van de NVAO die de onderwijskwaliteit voorschrijven in vier pijlers, zoals te lezen in Box 3.

Vier pijlers van onderwijskwaliteit:

1. De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied op internationale eisen.
2. Het onderwijsprogramma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.
3. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.
4. De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Box 3. Vier pijlers van onderwijskwaliteit (Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, 2024).

Samenhang en afstemming

Een opleiding moet een *samenhangend* geheel zijn van onderwijseenheden, gericht op de verwezenlijking van welomschreven doelstellingen op het gebied van kennis, vaardigheden, inzicht en attitude waarover de student die de opleiding voltooit, moet beschikken (WHW, art. 7.3, p. 119). Concreet betekent dit dat er een leerplan aan de basis ligt van elke onderwijseenheid, waarin leerdoelen en onderwijsleeractiviteiten staan beschreven.

Afstemming, oftewel *alignment*, tussen de vier pijlers (zie Box 3) is essentieel om onderwijskwaliteit te borgen. Het moet duidelijk zijn op welke wijze de studenten gedurende het curriculum door de opleiding in de gelegenheid worden gesteld de eindkwalificaties tot de juiste inhoud en het juiste niveau te ontwikkelen. Ook is het van belang om de uitgangspunten van de onderwijsstrategie en de inhoud en vormgeving van de onderwijsprogramma's op didactisch- en curriculumniveau op elkaar af te stemmen. Voor De Nieuwe Utrechtse School (DNUS) betekent dit dat de centrale thema's uit DNUS adequaat vertaald zijn in de leerdoelen op cursusniveau, maar ook dat beoogde onderwijsleeractiviteiten de

studenten sturing bieden richting de toekomstige professional op interdisciplinair gebied, zoals weerspiegeld in DNUS. Toetsing moet ondersteunend zijn aan dit leerproces.

In het Facultair toetsbeleid staan de hoogoverafspraken over toetsing beschreven waartoe de opleidingen van de faculteit zich verhouden. Daarnaast dient een opleiding in haar opleidingspecifieke toetskader inzichtelijk te maken welke variatie aan toetsvormen er ingezet is waarmee studenten kunnen aantonen dat de doelen behaald zijn. Afspraken over afstemming tussen leerdoelen, onderwijsleeractiviteiten, toetsvormen, kwaliteit van toetsing en beoordeling worden in het opleidingsspecifieke toetskader gepresenteerd. Dit biedt structuur aan de onderwijsleeromgeving en maakt het mogelijk een continue stroom van feedback te faciliteren in het onderwijsprogramma. Die feedback voorziet studenten van informatie die de kwaliteit van hun werk- en leerstrategieën verbetert (Winstone & Carless, 2020). Hierbij is toetsing niet het hoogtepunt, maar het uitgangspunt. De faculteit streeft ernaar het leerplan van een opleiding een onderdeel te laten zijn van de handleiding van studenten (cursusbeschrijving/ blokboek). Dit biedt studenten inzicht in de leerdoelen en eigenaarschap op de wijze waarop zij de leerdoelen en toetsen kunnen behalen. Het stimuleert actieve betrokkenheid in een leeromgeving waarin studenten van docenten verantwoordelijkheid krijgen en kunnen nemen voor het sturen van het eigen leerproces. Docenten en studenten acteren in deze leeromgeving als partners waarbij ruimte is voor dialogen en discussies in een veilige leeromgeving (Schellekens et al., 2021).

Collectief handelen

Om de kwaliteit van onderwijs op duurzame wijze te ontwikkelen en te verbeteren, is het handelen vanuit een collectieve autoriteit gewenst (Verhaeghe, 2015). Een collectieve autoriteit omvat een groep betrokkenen die functioneert als een grotendeels horizontaal functionerend netwerk; een collectief met een verschuivingsmogelijkheid tussen betrokkenen en het uitdragen van hun gezag. Elk lid van het collectief kan een fout maken en zijn mening en gedrag aanpassen zonder te worden berispt.

Leden van een collectieve autoriteit realiseren taken op het gebied van zorg, onderzoek en onderwijs en opleiden. Kwaliteit van onderwijs maakt integraal deel uit van die taken.

Om gezamenlijk kwaliteit van onderwijs te kunnen leveren, is het belangrijk dat een aantal randvoorwaarden in acht worden genomen. Dit zijn:

1. Een divers en inclusief curriculum waarin de afzonderlijke onderdelen van alle studiejaren van het onderwijsprogramma leiden tot het bereiken van de eindtermen.

2. Een toetsprogramma waarin de eindkwalificaties voldoende zijn afgedekt door een variatie van toetsvormen en waarin de kwaliteit van toetsen en beoordelen staan beschreven.
3. Onderwijsleeractiviteiten die leiden tot ervaringen van studenten waarbij (interprofessioneel) leren als een constructief proces wordt gezien.
4. Onderwijsleeractiviteiten die ruimte bieden aan ontwikkeling van persoonlijk en professioneel gedrag
5. Onderzoeksactiviteiten die nieuwe kennis ontwikkelen en valideren over onderwijs, opleiden en leren.
6. Onderzoeksactiviteiten die in co-design met de (zorg)praktijk de toepassing in de (zorg)praktijk bevorderen.

Wanneer we bereid zijn om binnen het collectief openlijk te praten over de randvoorwaarden, continueren we de kwaliteit van onderwijs en vernieuwen we het systeem.

Whatever matters to human beings, trust is the atmosphere in which it thrives.

[Sissela Bok]

Kwaliteitscultuur en kwaliteitssysteem

Kwaliteitscultuur

De NVAO (2013) definieert kwaliteitscultuur als een cultuur in de organisatie waarin alle betrokkenen streven naar een kwaliteitsverbetering. Legemaate en collega's (2023) stellen dat kwaliteitscultuur collectief ervaren eigenaarschap betreft voor de kwaliteit in de context van de hele opleiding en zorgt voor continue aandacht voor het verbeteren en verantwoorden ervan. Voorwaarden voor die verbetercultuur zijn communicatie, participatie, samenwerken en vertrouwen bij de interne en externe betrokkenen in het kwaliteitssysteem (Bendermacher et al., 2017). Kwaliteit is daarmee geen frame, maar een diepgewortelde overtuiging in de beleving en het handelen van de professionals en het lijnmanagement in het UMC Utrecht. Als de structuurkenmerken van het kwaliteitssysteem zoals regels, procedures en planning in het UMC Utrecht (bovenstroom) worden verbonden met de waarden, houdingen en acties van onderwijsverzorgenden en -betrokkenen (onderstroom) is er sprake van een gebalanceerde kwaliteitscultuur.

Functies van het kwaliteitssysteem

Een effectief kwaliteitssysteem heeft twee functies: 1) (formatieve) ontwikkeling en verbetering van het onderwijs; 2) (steeds beter) rekenschap kunnen afgeven over de kwaliteit van het onderwijs (accountability). Beide functies kunnen niet worden gerealiseerd zonder een goede kwaliteitscultuur waarin alle betrokkenen een actieve rol hebben en gezamenlijk streven naar een continue verbetering van de onderwijskwaliteit (waar nodig) en het daarbij behorende kwaliteitssysteem.

Facultair kwaliteitssysteem

Het kwaliteitssysteem in de faculteit Medische Wetenschappen van het UMC Utrecht richt zich op het borgen van de kwaliteit van onderwijs en toetsing. Een deugdelijk kwaliteitssysteem maakt (de kwaliteit van) onderwijs transparant en biedt mogelijkheden om de kwaliteit van het onderwijs en toetsing te monitoren en een continue verbetering ervan na te streven (Plan, Do, Check, Act (PDCA) systematiek). Het denken over een goed kwaliteitssysteem is daarmee dus altijd in ontwikkeling en kan tussentijds bijgesteld worden. Het systematisch verzamelen van data over onderwijs en het opzetten van dialogen hierover met verschillende gremia en betrokkenen op alle niveaus zijn de basis van het kwaliteitssysteem.

Een bijzondere plek verdient de evaluatie op kwaliteitsgelden (KIO-gelden). De door het studievoorschot vrijvallende middelen zijn ongeremd gekoppeld aan kwaliteitsafspraken op instellingsniveau met de opdracht om met (interne) partners doelstellingen en indicatoren op te stellen: passend binnen de Strategische Agenda (Kwikkers, 2021, p. 101). Er zijn zes landelijke verbeterthema's vastgesteld: a) intensiever en kleinschaliger onderwijs, b) meer en betere studentbegeleiding, c) studiesucces (switch, uitval, toegankelijkheid), d) differentiatie, e) faciliteiten, f) professionalisering docenten. De NVAO zal driemaal de kwaliteitsafspraken beoordelen aan de hand van een protocol dat aansluit op het reguliere NVAO-beoordelingskader. Dit protocol voorziet in drie momenten: 1) het plan voor de kwaliteitsafspraken in 2019, 2) de voortgang in 2022 en 3) evaluatie van de realisatie van de plannen rond 2025. In die evaluatie van de verbeterthema's spelen naast de projectgroep KIO verschillende betrokkenen in het UMC Utrecht een meedenkende, monitorende en adviserende rol.

Box 4. Kwaliteitsafspraken op de kwaliteitsgelden (KIO gelden).

Het kwaliteitssysteem in het UMC Utrecht monitort op alle niveaus het evalueren van cursussen (vakken/blokken), curricula, opleidingen, de faculteit en de instelling. Studenten worden bijvoorbeeld door middel van een standaardevaluatieformulier bevraagd over hun ervaring met het onderwijs in een cursus (vak/blok). De resultaten worden door het Team Kwaliteitszorg (TKZ) ontvangen en de rapportages worden met de verschillende gremia en betrokkenen gedeeld die (mede)zeggenschap over de kwaliteit van onderwijs hebben. In een wenselijke situatie volgt er op de signalen een actie die vorm krijgt door verbeterplannen, aanpassingen, doelstellingen en/of veranderend beleid. Idealiter kent dit proces een iteratief verloop, zodat in gezamenlijkheid kan worden toegewerkt naar de randvoorwaarden voor kwaliteit van onderwijs voor continue ontwikkeling van passend hoogstaand onderwijs voor alle studenten.

Beleidscyclus

TKZ werkt volgens vijf fasen aan haar beleidscyclus (zie Afbeelding 1) om de beleidsvorming in gezamenlijkheid in te vullen. In de initiatie- en vormfase worden door TKZ kwaliteitsdialogen gevoerd met de belanghebbenden van de opleidingen om zo een besluit te nemen dat gedragen wordt door alle belanghebbenden. Dit draagt bij aan het collectieve belang en stimuleert het leren van en met elkaar in de faculteit. Zo werkt TKZ vanuit haar tweedelijsrol in de Faculteit Medische Wetenschappen toe naar een monitoringsfunctie binnen de PDCA-cyclus die wordt geactiveerd in samenwerking met de opleidingen en haar geledingen voor de doorontwikkeling van een kwaliteitscultuur.

Afbeelding 1. De vijf beleidsfasen die TKZ hanteert bij het opstellen van beleidsdocumenten in samenwerking met belanghebbenden.

De facultaire (interne) kwaliteitszorg en de externe kwaliteitsbewaking versterken elkaar. Het facultaire kwaliteitssysteem van de opleidingen van de Faculteit Medische Wetenschappen van het UMC Utrecht omvat verschillende onderdelen, die in Tabel 1 kort beschreven worden. Tabel 2 toont de drie onderdelen die de verantwoording buiten de faculteit kort weergeven. De onderdelen van Tabel 1 en de onderdelen van Tabel 2 zorgen gezamenlijk voor een evenwichtige verdeling tussen de oordelen van studenten, docenten, cursuscoördinatoren, de opleidingscommissies, de examencommissies, alumni en het werkveld, de verslaglegging vanuit de opleidingen, de Faculteit en de Universiteit, de landelijke enquêtes en de oordelen van externe instanties. Subjectieve en aan wettelijke kaders en afspraken getoetste oordelen over de kwaliteit van het onderwijs zijn zo in balans.

Tabel 1. Onderdelen die het facultaire kwaliteitssysteem van de Faculteit Medische Wetenschappen van het UMC Utrecht beschrijven.

1. OER (Onderwijs – en Examenregeling)	In de OER (art. 7.13 WHW) staan alle regelingen waarmee een student en docent in het onderwijs te maken krijgen. Het bevat de hoofdzaken van het onderwijs en de examinering en vormt daarmee het basisdocument voor student en docent. Elke opleiding legt in de OER het standaard studieprogramma vast met voor elk onderdeel het niveau dat moet worden behaald om de opleiding af te ronden. De regelingen in de OER zijn bindend. De Universiteit Utrecht stelt algemene kaders op voor de OER. Slechts enkele onderdelen kunnen aangepast worden op facultair/opleidingsniveau, mits er instemming is van de OC/OO Raad.
2. Een divers en inclusief curriculum	Elke opleiding heeft een curriculum. Het curriculum bevat de eindtermen die studenten moeten behalen en beschrijft de strategie om die eindtermen te kunnen behalen. In de curricula is aandacht voor inclusiviteit en diversiteit die wordt gevoed door een bias training voor stakeholders en een doorontwikkeling hierop met een bystanderstraining (2024). Ook worden studenten regelmatig gevraagd om feedback te geven op de mate waarin de leeromgeving divers en inclusief is.
3. Onderwijseenheid	Een onderwijseenheid is een deel van het curriculum, in veel gevallen een cursus. De vormgeving van een onderwijseenheid wordt ondersteund door een leerplan.
4. Leerplan	Het leerplan bevat een beschrijving van de te behalen leerdoelen (kennis, vaardigheden, inzicht en attitude) van de onderwijseenheid, en beschrijft ook de leeractiviteiten die aangeboden worden om de leerdoelen te kunnen behalen (aanpak). Verder wordt inzichtelijk gemaakt welke onderliggende toetsen er ingezet zijn waarmee studenten kunnen aantonen dat de doelen behaald zijn.
5. Opleidingsspecifiek Kwaliteitskader	Het Opleidingsspecifiek Kwaliteitskader (OSK) is een verdere uitwerking van de onderwerpen die in deze Facultaire Kwaliteitsgids worden behandeld. Zo zijn enkele onderdelen uit Tabel 1 in elke OSK op opleidingsniveau verder uitgewerkt. Het OSK is te beschouwen als draaiboek voor de uitvoering en verdere doorontwikkeling van de kwaliteitszorg. Het bevat de 'couleur locale' van de verschillende

	opleidingen in de faculteit. Het OSK wordt continu doorontwikkeld en om de twee jaar samen met de Facultaire Kwaliteitsgids vastgesteld. De digitale links naar OSKs zijn onderaan dit document opgenomen.
6. Facultair Toetsbeleid	Het Facultair toetsbeleid van de Faculteit Medische Wetenschappen is een uiteenzetting van afspraken over toetsen en beoordelingen voor de universitaire opleidingen van de Faculteit Medische Wetenschappen. Het beschrijft op hoofdlijnen de onderwerpen die het faculteitsbestuur voor de hele instelling uniform wil hebben geregeld voor wat betreft de kwaliteit van toetsing en de borging daarvan. Dit betreft de eisen die de wettelijke kaders stellen ten aanzien van toetsing in het hoger onderwijs, als ook de maatschappelijke en politieke context waarbinnen deze afspraken plaatsvinden.
7. Opleidingsspecifiek toetskader	Het toetskader van de opleiding vormt een opleidingsspecifieke uitwerking van Facultair toetsbeleid waarin de inhoudelijke invulling van de facultaire randvoorwaarden staan beschreven zoals die voor de opleiding gelden. Daarnaast maakt het toetskader inzichtelijk wat voor de opleiding de relatie is tussen de eindtermen op curriculumniveau, de cursusleerdoelen/leeruitkomsten, de gekozen toets- en werkvormen en onderwijsleeractiviteiten per cursus (constructive alignment). Het toetskader concretiseert daarmee hoe de opleiding garandeert dat de afgestudeerden de eindtermen van de specifieke opleiding gerealiseerd hebben.
8. Cursusevaluaties	Jaarlijks worden cursussen geëvalueerd met het standaardevaluatieformulier. De evaluatie is gericht op het vasthouden en eventueel verbeteren van de onderwijskwaliteit. Zowel positieve aspecten als (mogelijke) verbeterpunten worden geïdentificeerd en actiepunten worden afgesproken. Het gaat daarbij onder meer om: de afstemming tussen leerdoelen, inhoud, leeractiviteiten en toetsing, en de organisatie en communicatie. De cursusevaluatie door studenten is hier een onderdeel van, evenals een evaluatie met docenten (schriftelijk of mondeling) en afstemming tussen cursuscoördinator, opleiding en opleidingscommissie. De uitkomsten (cq. geplande verbeteringen) worden gedeeld met studenten. Voor het reguliere onderwijs vinden de cursusevaluaties plaats middels vaste procedures. Grote cursuswijzigingen en innovaties in het onderwijs worden meer op maat geëvalueerd. Doorontwikkeling en gezamenlijk leren van de uitkomsten krijgt ruimte door vaste jaarlijkse ontmoetingen tussen TKZ en

	de stakeholders van de opleidingen waarin de standaardevaluatieformulieren en procedures besproken worden.
9. Curriculumevaluaties	Curriculumevaluatie betreft de vraag of de eindtermen van de opleiding behaald kunnen worden door het geboden programma en wat studenten van dit aanbod vinden. Aan de orde komen onder andere: de opbouw en doelstellingen van het programma, academische vaardigheden, de keuzemogelijkheden, de voorbereiding op de arbeidsmarkt, de geboden begeleiding en de faciliteiten. Hieraan wordt invulling gegeven door het afnemen van een curriculumenquête bij studenten die de opleiding afronden. Ook wordt het perspectief van de opleiding en docenten meegenomen. Op landelijk niveau wordt tevens een enquête afgenomen onder studenten, de Nationale Studenten Enquete (NSE). De NSE is een aanvulling op de eigen curriculumevaluaties. Dit biedt de mogelijkheid tot een universitaire en landelijke vergelijking: - De NSE-resultaten worden voornamelijk gebruikt voor de studievoorlichting, maar bieden ook aanknopingspunten voor de verbetering van de onderwijskwaliteit. De NSE biedt ruimte om studenten op specifieke thema's te bevragen. Elk jaar worden deze thema's op universitair niveau opnieuw vastgesteld (via TKZ i.s.m. opleidingen). Opleidingen analyseren en bespreken de uitkomsten op de NSE en formuleren een reactie die wordt opgenomen in de Keuzegids. Team Kwaliteitszorg neemt alle NSE-resultaten door en bespreekt bevindingen op facultair niveau tijdens het opleidingsdirecteurenoverleg.
10. Evaluaties op DNUS	Het Onderwijscentrum brengt structureel in kaart in hoeverre de thema's van DNUS herkenbaar zijn in het onderwijs en welke (on)gewenste en verrassende uitkomsten de innovaties laten zien. Door middel van evaluaties en focusgroepgesprekken worden de opbrengsten uit deze innovaties inzichtelijk gemaakt. Daarnaast worden de thema's op een hoger aggregatieniveau geëvalueerd (TKZ) zodat strategische doorontwikkeling en besluitvorming breder gedeeld kan worden.
11. Alumni- & Werkveldevaluaties	De landelijke <u>Nationale Alumni Enquête</u> (NAE, voorheen WO-monitor) wordt uitgezet onder alle afgestudeerde studenten die dan 1 á 2 jaar geleden zijn afgestudeerd. Alumni én het werkveld vormen

	een schakel met de arbeidsmarkt waartoe studenten (gaan) behoren. Hieraan wordt invulling gegeven door de NAE en de werkveldcommissies.
12. Docentevaluaties	De docent toont competenties aan door informatie op te halen uit feedbackinstrumenten over de vakinhoudelijke – en vakdidactische competenties. Deze informatie komt van: 1) studenten die direct of indirect feedback verlenen op de vakdidactische kwaliteiten van de docent, (bv. via een evaluatiegesprek na afloop van de cursus, of via het standaardevaluatieformulier en 2) mededocenten die informatie verstrekken over de docent als vakdidacticus en collega. In samenwerking met stakeholders is uit de KIO gelden door team Docentprofessionalisering (DP) een feedbacktool voor docenten ontwikkeld. Docenten kunnen de feedbacktool inzetten als instrument voor collegiale intervisie of om de dialoog met de studenten verder te stimuleren. Hiermee werkt de docent continu aan de eigen professionele ontwikkeling en komt het eigenaarschap van het onderwijs nog meer bij de docent zelf te liggen. De feedbacktool wordt in 2024-2025 gepilot om de inhoud, vorm, rollen en inrichting voor de professionalisering van docenten vorm te geven.
13. Gestructureerde gesprekscycli	Er is sprake van gestructureerde gesprekscycli op alle niveaus van verantwoordelijkheid van onderwijskwaliteit; van CvB tot in de opleiding. Hierin wordt gestuurd op de kwaliteit van onderwijs, gevoed door het gebruik van KPI's, de cursusevaluaties, rapportages op doelen en de realisatie daarvan en overige signalen. Tevens betreffen deze cycli de verantwoording over het kwaliteitssysteem en de uitkomsten daarvan in medezeggenschapsgrema's.
14. Generatieve AI	De Universiteit Utrecht hanteert de volgende richtlijnen met betrekking tot generatieve AI (GenAI): Studenten mogen gebruik maken van GenAI als de docent aangeeft dat dit mag. De student moet zich houden aan de regels die de docent aangeeft over de manieren hoe het wel en niet mag worden gebruikt en hoe ernaar gerefereerd moet worden. Er worden handvatten ontwikkeld om duidelijkheid te scheppen voor docenten welke keuzes er gemaakt kunnen worden, zodat deze keuzes goed en duidelijk gecommuniceerd worden naar de studenten. Het is voor studenten nooit toegestaan om werk dat volledig door GenAI is ontwikkeld in te leveren als eigen werk. Als dit wel gebeurt, wordt dit beschouwd als fraude, zie daarvoor de OER (en ook de website van de UU).

Externe kwaliteitsbewaking

Naast het kwaliteitssysteem binnen de faculteit, is er ook kwaliteitsbewaking op instellingsniveau en externe kwaliteitsbewaking. De overheid houdt toezicht op de kwaliteit (via het accreditatiestelsel gemandateerd aan het NVAO) en toegankelijkheid van het onderwijs, maar bepaalt niet de inhoud ervan. In Nederland is de NVAO de instantie die - gebruik makend van een visitatiepanel - accreditaties geeft aan opleidingen en instellingen. De NVAO past een beperkt kader toe wanneer de instelling waar de opleiding deel van uitmaakt, beschikt over een positief besluit Instellingstoets Kwaliteitszorg (ITK). De vraag die de NVAO vanuit het externe kwaliteitssysteem wil beantwoorden is of de instelling haar visie op onderwijs kan realiseren met behulp van het interne kwaliteitssysteem en of de instelling in staat is duurzaam te werken aan ontwikkeling en verbetering. Het is daarom belangrijk dat het externe kwaliteitssysteem is verbonden met het interne kwaliteitssysteem.

Tabel 2. Onderdelen van het externe kwaliteitssysteem (verantwoording buiten de faculteit).

1. Richtlijn onderwijs en interne certificering	Alle opleidingen van de UU worden in planvorm getoetst aan <u>de Richtlijn Onderwijs</u> in een <u>proces van interne certificering</u> . Ook voorstellen voor wijzigingen van bestaande opleidingen (of programma's) worden getoetst aan de Richtlijn. Na goedkeuring worden de opleidingen (programma's) opgenomen in het Universitair Register van Opleidingen. Opname in het URO is een voorwaarde voor opname in de Registratie Instellingen en Opleidingen (RIO) .
2. Instellingstoets Kwaliteitszorg (ITK)	De instellingstoets kwaliteitszorg vindt eens in de zes jaar plaats en wordt uitgevoerd door de NVAO. De instellingstoets richt zich op de werking van de interne kwaliteitszorg binnen de UU. Indien kan worden vastgesteld dat de kwaliteitszorg van de UU zo goed op orde is dat de kwaliteit van de opleidingen stelselmatig en waar nodig verbeterd wordt, wordt een positief besluit afgegeven. Daarmee komt de instelling in een beperkter accreditatieregime voor de opleidingen terecht, met een klein aantal standaarden die de kern van de onderwijskwaliteit betreffen. De opleidingen binnen de faculteit Medische Wetenschappen zijn niet verantwoordelijk voor de uitvoering van de instellingstoets kwaliteitszorg, maar dienen hiervoor wel de benodigde informatie aan te leveren en halen voordeel uit de instellingstoets aangezien een positieve instellingstoets leidt tot een beperkter accreditatieregime.
3. Visitatie, zelfstudie (extern)	Opleidingen dienen één keer in de zes jaar extern verantwoording af te leggen aan de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO) door middel van een visitatie. Het doel van externe visitatie is om externen mee te nemen in de kwaliteit van de opleiding en hoofdzakelijk in de organisatie van de interne kwaliteitszorg. Aangetoond moet worden dat de opleiding voldoende kwaliteit heeft, dat deze kwaliteit doorlopend en goed bewaakt wordt en dat, waar nodig,

	adequate maatregelen worden getroffen. De opleiding kan hier invulling aan geven door het schrijven van een zelfstudie of middels een ontwikkelingsgerichte visitatie. Voor beoogde (ontwikkelingsgerichte) visitaties werd in 2022 een routekaart ontworpen in samenwerking met SO&O van de Universiteit Utrecht waarin per NVAO standaard (de vier eerdergenoemde pijlers) suggesties worden voorgesteld voor documentatie per standaard. Een overzicht van belangrijke onderwerpen en te tonen documenten zijn (opgehaald uit de ontwikkelingsgerichte visitatie BSc Biomedische Wetenschappen en MSc Biomedical Sciences): Voor standaard 1. Domein specifiek referentiekader, profiel opleiding, visie op de opleiding (bv op voorlichtingspagina, in studiegids), eindtermen (OER); Voor standaard 2. Curriculumopbouw, leerlijnen (bv studiegids, OER), koppeling eindtermen aan leerdoelen (bv matrix, studiegids, toetsplan), formatieoverzicht, (% BKO/SKO, ratio docenten-student), toetsdossiers van een aantal vakken en cursushandleidingen, jaarverslag/notulen opleidingscommissie, opleidingspecifieke voorzieningen (voorlichtingsmateriaal, virtuele rondleiding); Voor standaard 3. Toetsbeleid en – plan, koppeling eindtermen-leerdoelen-toetsing (bv matrix, rubrics), beoordelingsformulieren, scriptiehandleiding, toetsplannen van een aantal vakken, jaarverslag/notulen examencommissie; Voor standaard 4. Selectie van 15 eindwerken per opleiding (dit kunnen ook stageverslagen of portfolio's zijn), recent alumnonderzoek.
--	--

Kijk zorgvuldig naar hoe je de wereld interpreteert. Want zo *is* zij ook.

[Eric Heller]

Rollen kwaliteitszorg

Cyclische kwaliteitszorg

Effectieve cyclische kwaliteitszorg gaat over het verwezenlijken van een breed gedragen onderwijsvisie door handelen van stakeholders in alle lagen van de organisatie (Cohen-Schotanus et al., 2019). Cyclische kwaliteitszorg gaat verder dan de Plan-Do-Check-Act (PDCA) systematiek. Het gaat vooral over het handelingsgerichte denken en doen, ten aanzien van onderwijskwaliteit door de stakeholders (vgl Boleij, 2020).

Handelingsgericht denken en doen bestaat uit de volgende vijf stappen (naar Pameijer et al., 2009): 1) het waarnemen en signaleren van informatie over de kwaliteit van het onderwijs, 2) het begrijpen en analyseren van de data voortkomend uit die informatie, 3) het plannen van gesprekken met betrokkenen over de begrepen en onbegrepen informatie, 4) het plannen van acties zoals vervolganalyses, verbetermaatregelen, aanpassing van beleid of strategie en 5) het uitvoeren van deze acties. Dit handelingsgericht denken en doen sluit aan bij de gedachtengoed van het collectief: het gezamenlijk zorgdragen voor de kwaliteit van onderwijs waarbij niet alleen de documentatie, maar ook de processen en uitvoering op orde zijn.

Zicht en toezicht op kwaliteitszorg

Zicht en toezicht op het stroomlijnen van en regie voeren op de kwaliteit van onderwijs gebeurt in samenwerking met de verschillende betrokkenen en vindt plaats op opleidings-, faculteits-, en instellingsniveau. Als betrokkenen goed samenwerken, komt dit de kwaliteit ten goede. De basis voor de rollen en taakverdeling aangaande de kwaliteitszorg is vastgelegd in het [Faculteitsreglement](#). Wijzigingen worden meegenomen en vastgelegd in de jaarlijkse update van de [Facultaire mandaatregeling](#), waarin de formele verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn vastgelegd.

Mandaatregeling

In de mandaatregeling mandateert de decaan de opleidingsdirecteuren de bevoegdheden ten behoeve van de bewaking van de kwaliteit van het onderwijs en de opleidingen die in de School of het Instituut zijn ondergebracht. In die mandaatregeling is gespecificeerd dat het (onder)mandaat voor de kwaliteitszorg onderwijs inhoudt dat de maandaathouder zorgdraagt voor een aantal specifieke onderwerpen. De strekking hiervan is te vinden in Box 5.

Het (onder)mandaat voor de kwaliteitszorg onderwijs houdt in dat de mandaathouder zorgt dat:

- a. de eindkwalificaties van de opleiding vertaald zijn in toetsbare leerdoelen per cursus. Hulpmiddel daarbij kan zijn: matrices maken met concrete en toetsbare eindkwalificaties, afgezet tegen de leerdoelen per programmaonderdeel (daarbij ook de vaardigheden expliciteren);
- b. er systematisch nagegaan wordt of er voldoende aansluiting is tussen de cursusdoelen en de eindtermen, of de optelsom van de leerdoelen per cursus overeen komt met de eindkwalificaties van de opleiding (vertalen van eindkwalificaties opleiding naar leerdoelen cursusonderdelen naar toetsonderdelen cursus);
- c. deze besproken worden met de docenten die betrokken zijn bij de opleiding zodat docenten zich bewust zijn van zowel de plaats die hun cursus in het totale curriculum inneemt als de samenhang met andere curriculumonderdelen;
- d. de eindkwalificaties en leerdoelen consistent in de OER zijn geformuleerd, waarbij de eindkwalificaties gerelateerd worden aan (clusters van) afzonderlijke programmaonderdelen;
- e. er een toetsbeleid/toetsplan is dat wordt uitgevoerd (en geëvalueerd) in de vorm van een cyclisch proces (plan, do, check, act);
- f. er systematisch nagegaan wordt of de toetsing in overeenstemming is met de doelstellingen van het curriculum (is er een doorlopende lijn en opbouw; wordt niet telkens dezelfde vaardigheid getoetst?);
- g. toetsen worden gemaakt op basis van de leerdoelen en eindtermen van de cursus;
- h. er afspraken zijn over de manier waarop toetsen worden gemaakt (bijv.: als er meer docenten zijn in een cursus dat deze gezamenlijk een tentamen samenstellen en dat toetsen op kwaliteit);
- i. de examencommissie geïnformeerd wordt over het hierboven bedoelde beleid, afspraken, plannen en relevante informatie;
- j. er evaluatie van cursussen plaatsvindt; en
- k. er evaluatie op het niveau van het curriculum plaatsvindt (bijv.: kijken naar doorlopende leerlijnen, opbouw van de studie jaren, bezien hoe stakeholders denken over het totale programma, etc.). Daarbij kunnen ook landelijke enquêtes (zoals Keuzegids, Elsevier, Arbeidsmarktmonitor) en UU enquêtes (Eerstejaars-, Derdejaars-, Master- en Medewerkersmonitor) gebruikt worden.

Box 5. De strekking van de mandaatregeling.

Afstemmingsoverleg

Ten behoeve van een goede kwaliteitszorg van het onderwijs zijn diverse overlegstructuren ingericht waarin de kwaliteit van het onderwijs wordt besproken. Deze overleggen dragen bij aan de kwaliteit van het onderwijs doordat er middels deze overleggen doelen worden opgesteld om gezamenlijk de onderwijskwaliteit te verbeteren, teruggekeken wordt op de opgestelde KPI's rondom onderwijskwaliteit en gereflecteerd wordt op de kwaliteit van het aangeboden onderwijs. Daarnaast wordt in deze gremia ook afgestemd over nieuw beleid.

Door de verschillende overlegstructuren vindt afstemming plaats tussen de rector magnificus van de UU, de RvB van het UMC Utrecht, het UTeam, het MT en breed leiderschapsteam van het OWC, opleidingsdirecteuren, opleidingscommissies en beleidsmedewerkers. Om de kwaliteit van het onderwijs te kunnen meten en verbeteren worden ook studenten, docenten, alumni en vertegenwoordigers van het werkveld actief bevraagd over hun mening en ideeën over het onderwijs.

Team KZ ontwikkelt door op haar monitoringsrol door periodiek een kwaliteitsdialoog te voeren met de academische opleidingen waarin uitkomsten uit onderwijsevaluaties, evaluaties uit innovaties en DNUS-thema's besproken worden. Daarnaast wordt éénjaarlijks een kwaliteitsdialoog met de examencommissies van de faculteit belegd om de uitkomsten uit de evaluaties van toetsing en de organisatie ervan te bespreken.

Medezeggenschap

Medezeggenschap wordt zowel formeel als informeel vormgegeven. Studenten, docenten, medewerkers en alumni staan op verschillende manier formeel (bv. opleidingscommissies, O&O raad) en informeel (bv. studieverenigingen) met elkaar in contact, zoals bij projecten voor onderwijsverbeteringen, als tutor, als studieadviseur of bij activiteiten van de studievereniging. De informele processen dragen bij aan verbinding en daarmee aan het versterken van de onderwijsleeromgeving die de kwaliteit van het onderwijs ten goede komt. De studieverenigingen nemen het voortouw bij de vormgeving van de informeel medezeggenschap.

Taken en verantwoordelijkheden

Tabel 3 toont een overzicht van de betrokkenen en hun taken en verantwoordelijkheden in de kwaliteitszorg van het UMC Utrecht. De beschrijving van de verplichte rollen en taken vindt haar oorsprong in de WHW. Aanvullende taken zijn terug te vinden in het kwaliteitskader van de opleiding zelf. Ook voor de interfacultaire opleidingen geldt dat sommige beschrijvingen van betrokkenen met hun taken en verantwoordelijkheden anders zijn. Dit is in het kwaliteitskader van de interfacultaire opleiding terug te lezen.

Tabel 3. Overzicht van betrokkenen en hun taken en verantwoordelijkheden die betrekking hebben op de kwaliteitszorg.

Gremia	Rollen (verantwoordelijkheid)	Taken kwaliteitszorg
<i>Op instellingsniveau</i>		
Toezicht		
Raad van Toezicht UU	De Raad van Toezicht houdt, met het oog op de taken van de universiteit (bedoeld in artikel 1.3, eerste lid, WHW), toezicht op de uitvoering van werkzaamheden en de uitoefening van bevoegdheden door het college van bestuur en staat dit college met raad ter zijde.	Het toezien op de vormgeving van het systeem van kwaliteitszorg.
Raad van Toezicht UMCU	De Raad van Toezicht houdt, met het oog op de taken van het UMC Utrecht toezicht. De raad van toezicht (rvt) benoemt de leden van de raad van bestuur (incl decaan).	Het vaststellen en toetsen van het beleid (van de faculteit Medische Wetenschappen).
Commissie Onderwijs & Onderzoek UU	De commissie Onderwijs en Onderzoek bestaat uit twee leden. Ieder lid van de commissie Onderwijs en Onderzoek is lid van de Raad van Toezicht. De Commissie ziet toe op het onderwijs en kwaliteitszorg en adviseert de RvT of het CvB op wet- en regelgeving voor onderwijs en onderwijskwaliteit.	Neemt kennis van de vormgeving en borging van het kwaliteitszorgsysteem van de universiteit, en (de uitvoering van) het beleid op het gebied van onderwijs, onderzoek en valorisatie. Formuleert adviezen op bovengenoemde gebieden en informeert ten behoeve van de Raad van Toezicht.
Gemeenschappelijk bestuursorgaan	Basis voor het GBO vormt de Samenwerkingsovereenkomst en gemeenschappelijke regeling 2023 van de Universiteit Utrecht en het Universitair Medisch Centrum Utrecht.	Toezicht op en betrokkenheid bij het systeem van kwaliteitszorg.

	Leden van het GBO zijn: • voorzitter CvB UU • rector CvB UU • voorzitter RvB UMCU • decaan faculteit Medische Wetenschappen/UMCU	
Uitvoering		
College van Bestuur Universiteit Utrecht (CvB)	Hoogste bestuursorgaan. Heeft eindverantwoordelijkheid voor bewaking, aansturing en facilitering van kwaliteitszorg bij alle faculteiten en opleidingen. Het College van Bestuur, gehoord hebbende de O&O- raad, benoemt de Decaan van de faculteit na overleg met de Raad van Toezicht van het UMC Utrecht.	Opstellen van een universitair kwaliteitszorgsysteem. Uitvoeren van interne audits en verdiepende evaluaties voor risicobeheersing. Opstellen en vaststellen van het Extern Verslag Bestuurlijk Overleg.
Gemeenschappelijk uitvoeringsorgaan (GUO) / Raad van Bestuur UMC Utrecht (RvB)	Basis voor het GUO vormt de Samenwerkingsovereenkomst en gemeenschappelijke regeling 2023 van de Universiteit Utrecht en het Universitair Medisch Centrum Utrecht. Het GUO draagt cf. art. 2.3 van de overeenkomst de naam Raad van Bestuur van het Universitair Medisch Centrum Utrecht.	Het is de opdracht van het UMC Utrecht om in afstemming met de rector van de UU (zorg)professionals op te leiden die in staat zijn om de zorg van morgen vorm en invulling te geven.
Medezeggenschap		

Universiteitsraad	De Universiteitsraad heeft instemmingsrecht op de verplicht bij wijze van richtlijn voorgeschreven delen van de model-OER voor zover de Faculteitsraad of de Opleidingscommissie daar instemmingsrecht op heeft. Het CvB stelt de bij wijze van richtlijn voorgeschreven bepalingen vast; zodoende vervult de Universiteitsraad (en niet de Faculteitsraad c.q. opleidingscommissie) dan de medezeggenschaprechten.	Adviesrecht op de verplicht bij wijze van richtlijn voorgeschreven delen van de model-OER als de Faculteitsraad of de Opleidingscommissie daar geen instemmingsrecht op heeft, en de Opleidingscommissie wel adviesrecht heeft (medezeggenschap volgt zeggenschap).
Op Faculteitsniveau		
Uitvoering		
Raad van bestuur / decaan	De decaan legt verantwoording af over de uitvoering van zijn taken aan het College van bestuur, net zoals de andere decanen van de universiteit. Daarnaast is de decaan lid en vice-voorzitter van de Raad van Bestuur UMC Utrecht en oefent hij zijn taken in overeenstemming met deze Raad van Bestuur uit. De bevoegdheden van de decaan zijn gegeven bij wet. De bevoegdheden zijn algemeen maar geconditioneerd door universitaire regels en richtlijnen. De aanstelling van hoogleraren is uitgezonderd en voorbehouden aan het college van bestuur. De eindverantwoordelijkheid voor de academische opleidingen van de faculteit Medische	De decaan is belast met de algemene leiding van de faculteit. De decaan is voorts belast met het bestuur en de inrichting van de faculteit voor het onderwijs en de wetenschapsbeoefening. (WHW 9.14) De decaan is, (...), voorts belast met: a. het vaststellen van de onderwijs- en examenregeling, (...), alsmede de regelmatige beoordeling daarvan, ..., d. het houden van toezicht op de uitvoering van de onderwijs- en examenregeling en op het jaarlijks onderzoekprogramma, alsmede het uitbrengen van regelmatig verslag hieromtrent aan het college van bestuur,

	Wetenschappen ligt bij de Raad van bestuur met de decaan als eerste aanspreekpunt [zie tekstvak verantwoordelijkheden decaan in lijn met de richtlijn onderwijs op pagina 6]	e. het instellen van de examencommissies (...), alsmede de benoeming van de leden van die commissies, (...) i. het sluiten van een gemeenschappelijke regeling ten behoeve van een of meer opleidingen met een of meer decanen van andere faculteiten(...) WHW art 9.15 Het instellingsbestuur stelt (...) een plan met betrekking tot de instelling vast. Het plan geeft een omschrijving van de inhoud en de specificatie van het voorgenomen beleid van de instelling voor de duur van het plan. In het plan wordt aandacht besteed aan de voornemens in verband met de bevordering van de kwaliteit van het onderwijs en het verbeteren van de inrichting van de opleidingen aan de instelling. Het instellingsbestuur maakt het plan openbaar (WHW art 2.2). De decaan kan slechts vice-decanen benoemen na afstemming met de Raad van Bestuur en het College van Bestuur (Samenwerkingsovereenkomst en gemeenschappelijke regeling 2023 van de
--	---	---

		Universiteit Utrecht en het Universitair Medisch Centrum Utrecht).
Managementteam OWC	Het MT van het OWC bestaat uit de vice-decaan onderwijs, manager bedrijfsvoering, studentassessor en beleidsadviseurs. De vice-decaan is de plaatsvervanger van de decaan en is hoogleraar aan de faculteit.	De vice-decaan heeft geen eigen bevoegdheden, maar werkzaamheden zijn via een mandatenregeling gemandateerd.
Team Kwaliteitszorg	Team Kwaliteitszorg adviseert, monitort en coördineert kwaliteitszorg in de faculteit vanuit haar tweedelijnsrol. 1) het waarnemen en signaleren van informatie over de kwaliteit van het onderwijs, 2) het begrijpen en analyseren van de data voortkomend uit die informatie, 3) het plannen van gesprekken met betrokkenen, 4) het plannen van acties zoals vervolganalyses, verbetermaatregelen, aanpassing van beleid of strategie en 5) het uitvoeren van deze acties.	Signaleert informatie over de kwaliteit van onderwijs. Analyseert data en plant gesprekken met diverse gremia van de opleidingen van de faculteit over de begrepen en onbegrepen informatie. Adviseert over te plannen acties en vervolganalyses, verbetermaatregelen, aanpassing van beleid of strategie in de opleidingen van de faculteit. Coördineert en monitort kwaliteitszorg door vertaling van acties in de faculteit gericht op kwaliteitszorg op operationeel niveau naar strategisch- en tactisch niveau en vice versa. Contactpersoon tussen OWC en divisiepartners tbv onderwijskwaliteit. Adviseert en ontwikkelt maatwerkevaluatie op innovaties en (grote) onderwijsverbeteringen.
Medezeggenschap		

Studentenraad	De studentenraad is ingesteld conform de WHW en het Faculteitsreglement en oefent zijn rechten uit ten aanzien van de besluiten van de Decaan.	Elk door de decaan te nemen besluit wordt ter advies voorgelegd aan de Studentenraad met betrekking tot: a. aangelegenheden die het voortbestaan en de goede gang van zaken binnen het academisch onderwijs en onderzoek binnen het UMC Utrecht¹ betreffen; b. de begroting en meerjarenraming voor zover dit het academisch onderwijs en onderzoek binnen het UMC Utrecht² betreft; c. de zorg voor facultaire studentenvoorzieningen
Onderwijs- en Onderzoeksraad (O&O-raad)	De studentenraad en de Commissie O&O van de Ondernemingsraad vormen tezamen een gezamenlijke vergadering (O&O-raad) zoals bedoeld in artikel 9.30a WHW. De O&O-raad is ingesteld op basis van het Medezeggenschapsconvenant Faculteit Geneeskunde 2014 en oefent de rechten en bevoegdheden uit ten aanzien van de besluiten van de Decaan, voor zover deze voortvloeien uit de WHW en de reglementen.	De decaan behoeft de voorafgaande instemming van de O&O-Raad voor elk door de decaan te nemen besluit met betrekking tot: a. het Faculteitsreglement, met uitzondering van het Kiesreglement Studentenraad Geneeskunde; b. het strategisch plan voor zover dit het academisch onderwijs en onderzoek binnen het UMC Utrecht³ betreft; c. het facultaire systeem van kwaliteitszorg van onderwijs en onderzoek en het beleid n.a.v. de uitkomsten van de kwaliteitsbeoordeling;

¹ De term “academisch onderwijs en onderzoek binnen het UMC Utrecht” wijkt af van de algemene Richtlijn model faculteitsreglement voor de overige faculteiten, waar gesproken wordt over “faculteit”. Er is gekozen voor deze alternatieve term om aan te geven dat de faculteit als organisatieonderdeel nauw verweven is met de verschillende organisatieonderdelen van het UMC Utrecht als geheel. Het gebruik van deze alternatieve term beoogt geen afbreuk te doen aan de rechten en plichten die de wet aan het begrip “faculteit” verbindt.

² Zie voetnoot 1

³ Zie voetnoot 1

	De O&O-raad kijkt naar het Facultaire beleid van het UMC Utrecht op het gebied van onderwijs en onderzoek. De raad bestaat uit studenten en personeel van het UMC Utrecht. Alle personeelsleden en studentleden hebben stemrecht in de O&O-raad.	d.de onderwijs- en examenregeling van de opleidingen van de faculteit, conform artikel 9.38 sub b WHW. Zie verder het Faculteitsreglement art. 26.
Op opleidingsniveau		
Uitvoering		
Opleidingsdirecteur	De leiding van de opleiding berust bij een opleidingsdirecteur. Deze is belast met de verantwoordelijkheid voor de organisatie en coördinatie van het onderwijs alsmede voor het bewaken van de kwaliteit van het onderwijs. De opleidingsdirecteur wordt benoemd door de decaan, en legt verantwoording af aan het MT onderwijscentrum met de vice-decaan als eerste aanspreekpunt.	De opleidingsdirecteur is onder verantwoordelijkheid van de decaan belast met de organisatie van de opleiding, zoals beschreven in de onderwijs- en examenregeling (OER) (9.17 WHW). Verantwoordelijk voor het scheppen van voorwaarden en het uitdragen van het belang van kwaliteitszorg. Vertalen van UMC-brede onderwijsstrategie en externe ontwikkelingen naar onderwijsactiviteiten en bijdragen aan de ontwikkeling van een lange termijn visie en strategie op onderwijs binnen het UMC Utrecht. Zorgdragen voor kwaliteitsborging van onderwijs.
Opleidingscoördinator	De opleidingscoördinator neemt een deel van de taken waar van de opleidingsdirecteur.	De opleidingscoördinator krijgt verantwoordelijkheden gemandateerd van de opleidingsdirecteur voor (een deel van) de

		opleiding. Coördineert met cursuscoördinatoren & divisies/managers onderwijs.
Beleidsmedewerker opleiding	Rechterhand van de opleidingsdirecteur. 1) het waarnemen en signaleren van informatie over de kwaliteit van het onderwijs, 2) het begrijpen en analyseren van de data voortkomend uit die informatie, 3) het plannen van gesprekken met betrokkenen over de begrepen en onbegrepen informatie, 4) het plannen van acties zoals vervolganalyses, verbetermaatregelen, aanpassing van beleid of strategie en 5) het uitvoeren van deze acties.	Waarnemen en signaleren van informatie over de kwaliteit van het onderwijs in de opleiding. Plannen van verbeteracties in de opleiding. Vertalen van acties in de opleiding op operationeel niveau naar strategisch/tactisch niveau en vice versa. Is medebewaker van de kwaliteit van de opleiding en genereert managementinformatie (o.a. leerklimaat, evaluaties, studentenaantallen, informatie ULearn).
Cursuscoördinator	De cursuscoördinator heeft en houdt overzicht over de onderwijsinspanningen binnen de cursus.	Organiseren van de uitvoering van onderwijs. Cursuscoördinatoren spelen een centrale rol bij de eerstelijns verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de kwaliteitszorg. Zij hebben in elk geval de volgende taken: Evaluatieresultaten en verbeteracties terugkoppelen aan betrokken docenten; uitvoeren en monitoren van de verbeteracties. De uitgevoerde verbeteracties terugkoppelen aan de studenten, conform de afspraken die hierover zijn gemaakt. Studenten informeren over de resultaten van de onderwijsevaluaties.

Docenten	Het geven van onderwijs in al haar facetten (Hoorcolleges en werkcolleges geven, toetsvragen maken en nakijken, feedback geven, et cetera).	Verantwoordelijk voor een goede uitvoering van onderwijs (eerstelijnsstaak). Eerste aanspreekpunt voor studenten tijdens het onderwijs.
Examencommissie (incl. Commissie Kwaliteit van Toetsing (CKT))	De examencommissie is het orgaan dat op objectieve en deskundige wijze vaststelt of een student voldoet aan de voorwaarden die de onderwijs- en examenregeling stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad (WHW, art.7.12). De examencommissie is een eerstverantwoordelijk orgaan voor de diplomakwaliteit, onverlet de eindverantwoordelijkheid van het instellingsbestuur (Kwikkers, 2021) en neemt zelfstandig bestuursbesluiten (op grond van de WHW). De CKT is een toetscommissie en als dusdanig een onderdeel van de examencommissie, maar wordt niet door de WHW erkend.	Controleren van de kwaliteit van de toetsing om de kwaliteit van examinering te borgen. Stelt regels vast mbt tot de beoordeling van toetsen, het borgen van de kwaliteit van toetsing en examinering en vrijstellingen. Borgt de kwaliteit van de tentamens en examens. Borgt de kwaliteit van de organisatie en de procedures rondom tentamens en examens. Stelt jaarlijks een verslag op van haar werkzaamheden voor het instellingsbestuur of de decaan. Maakt informatievoorziening richting de examencommissie inzichtelijk. Dit betreft informatie over de wijze waarop toetsen worden gemaakt en of die toetsing in overeenstemming is met de doelstellingen van het curriculum, de eindkwalificaties en consist in de OER geformuleerd, en hoe en wanneer deze besproken worden met de coördinatoren en docenten die betrokken zijn bij de opleiding voor de bewustwording van de samenhang met andere curriculumonderdelen.

		De CKT controleert de validiteit en betrouwbaarheid van toetsing en legt deze voor aan de examencommissie.
Medezeggenschap		
Opleidingscommissie (OC)	De OC heeft adviesrecht op de gehele OER en instemmingsrecht op een aantal onderwerpen in de OER. Zij neemt het instemmingsrecht van de Faculteitsraad (binnen de faculteit Medische Wetenschappen de O&O raad) over ten aanzien van bepaalde onderwerpen die in de OER zijn geregeld maar op hoger echelon dan de opleiding worden vastgesteld (Kwikkers, 2021). Dit betreft de volgende onderwerpen (WHW art. 7.13 a1, b, d, e, g, en v): 1. de wijze waarop het onderwijs in de desbetreffende opleiding wordt geëvalueerd 2. De inhoud van de afstudeerrichtingen binnen een opleiding 3. De kwaliteiten op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden die een student zich bij beëindiging van de opleiding moet hebben verworven 4. Waar nodig, de inrichting van de praktische oefeningen 5. De studielast van de opleiding en van elk	De OC bewaakt de kwaliteit van het onderwijs binnen de opleiding. Dit doet ze o.a. door cursus- en exit-evaluaties te beoordelen en problemen te signaleren via de studentvertegenwoordigers. De OC adviseert de opleidingsdirecteur over de ontwikkeling en uitvoering van onderwijsbeleid en over het opstellen van de onderwijs- en examenregeling (OER). De commissie heeft voorts: a. instemmingsrecht ten aanzien van de onderwerpen in de onderwijs- en examenregeling, bedoeld in artikel 7.13, tweede lid, onder 1, b,c,d,e,g env, b. als taak het jaarlijks beoordelen van de wijze van uitvoeren van de onderwijs- en examenregeling, c. adviesrecht ten aanzien van de onderwijs- en examenregeling, bedoeld in artikel 7.13, met uitzondering van de onderwerpen ten aanzien waarvan de commissie op grond van onderdeel a instemmingsrecht heeft, d. als taak het desgevraagd of uit eigen beweging advies uitbrengen of voorstellen doen aan het

	van de daarvan deel uitmakende onderwijseenheden 6. Ten aanzien van welke masteropleidingen het College van Bestuur heeft bepaald dat er een grotere studielast is dan de wettelijke studielast van 60 ec 7. De wijze waarop de selectie van studenten voor een honoursprogramma plaatsvindt.	bestuur van de opleiding, bedoeld in artikel 9.17, eerste lid, en de decaan over alle aangelegenheden betreffende het onderwijs in de desbetreffende opleiding. De commissie zendt de adviezen en voorstellen, bedoeld onder d, ter kennisneming aan de Faculteitsraad, en e. als taak het bespreken van het visitatierapport, bedoeld in artikel 5.13, vierde lid. Zie WHW art 9.18 lid 1
Jaarvertegenwoordiging (JVT)	Tijdens en na een cursus wordt informeel feedback verstrekt aan de cursuscoördinator en, indien onderdeel van de cursus, de docent. Gesprekken kunnen worden georganiseerd door de cursuscoördinator, de student, de opleiding of de OC.	De stem van de student binnen kwaliteitszorgprocessen.

Dankwoord

Veel dank aan alle betrokkenen van de opleidingen van de Faculteit Medische Wetenschappen die middels het meelezen en door middel van feedbackloops hun mening hebben gegeven over de Facultaire kwaliteitsgids in 2024.

Links naar Opleiding specifieke kaders (OSKs) zijn te vinden op de website van Team Kwaliteitszorg:

<https://www.umcutrecht.nl/nl/kwaliteitszorg>

Power is people acting in concert

[Hannah Arendt]

Literatuur

- Beks, J. *Voor psychologische veiligheid moet je menselijke vaardigheden aanzetten*. De Academie. Geraadpleegd op 18 januari 2022, via <https://managersacademie.nl/nieuws/voor-psychologische-veiligheid-moet-je-menselijke-vaardigheden-aanzetten/>.
- Biesta, G. (2014). *Het prachtige risico van onderwijs*. Culemborg: Uitgeverij Phronese.
- Biesta G. *Wat is goed onderwijs? Over kwalificatie, socialisatie en subjectivering*. Nivoz. Opgehaald op 12 februari 2022 via, <https://nivoz.nl/nl/nro/wat-is-goed-onderwijs-over-kwalificatie-socialisatie-en-subjectivering>.
- Boleij, E. (2020). *Een draad in het weefsel. Overheidsbeleid maken met Hannah Arendt*. Leusden: ISVW Uitgevers.
- Bendermacher, G.W.G., oude Egbrink, M.G.A., Wolfhagen, I.H.A.P. *et al.* (2017). Unravelling quality culture in higher education: a realist review. *Higher Education*, 73, 39–60. doi: 10.1007/s10734-015-9979-2
- Cohen-Schotanus, J., Visser, K., Jansen, E., & Bax, A. (2019). *Studiesucces door onderwijskwaliteit*. Amsterdam: Boom Uitgevers.
- Kwikkers, P. C. (2021). *Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek* (WHW, 18^e editie). Alphen aan de Rijn/Boskoop: TriasNet Consultants.
- Legemaate, M. (2023). Geraadpleegd op 18 februari 2024, via <https://samenveranderingcreeren.nl>.
- Pameijer, N., Van Beukering, T., & de Lange, S. (2009). *Handelingsgericht werken: een handreiking voor het schoolteam*. Den Haag: Acco Leuven.
- Schellekens, L. H., Bok, H. G. J., de Jong, L. H., Van der Schaaf, M. F., Kremers, W. D. J., & Van der Vleuten, C. P. M. (2021). A scoping review on the notions of Assessment as Learning (AaL), Assessment for Learning (AfL), and Assessment of Learning (AoL). *Studies in Educational Evaluation*, 71; 101094. doi: 10.1016/j.stueduc.2021.101094
- Verhaeghe, P. (2015). Zonder autoriteit geldt het recht van de sterkste. *Filosofie Magazine*, 9. Ook op te halen via <https://www.filosofie.nl/paul-verhaeghe-zonder-autoriteit-geldt-het-recht-van-de-sterkste/>
- Winstone, N. & Carless, D. (2020). *Designing effective feedback processes in higher education. A learning-focused approach*. New York, NY: Routledge, Taylor & Francis Group.

Citaten:

1. UMC Utrecht (2020). Strategie.
2. Sissela Bok (1978). Lying. New York: Patheon Books. Page 31n. Opgehaald uit 'Trust and Antitrust' van Annette Baier op 02 maart 2022 via, Trust and Antitrust Author(s): Annette Baier Reviewed work(s): Source: Ethics, Vol. 96, No. 2 (Jan., 1986), pp. 231-260 Published by: The University of Chicago Press Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/2381376> . Accessed: 17/08/2012 11:32.
3. Eric Heller, hoogleraar chemie en natuurkunde Harvard. Opgehaald uit 'De acht grote lessen van de natuur' van Gary Ferguson (2021). Hoe wij zijn verbonden met alles wat leeft. Utrecht: Uitgeverij Ten Have.
4. Hannah Arendt. The Human Condition (2018). Chicago, USA: The University of Chicago Press.